GNÉ

03

Cén fáth a ndéanaimid é?

National Youth Council of Ireland

GNÉ

03

Cén fáth a ndéanaimid é?

I nGné 3, tugtar eolas do na rannpháirtithe faoi phróiseas na hoibre óige.

Torthaí Foghlama

- Faigheann na rannpháirtithe buntuiscint ar phrionsabail agus ar chleachtas na hoibre óige
- Tá na rannpháirtithe ar an eolas faoi na torthaí a bhfuiltear ag súil leo ó phróiseas na hoibre óige maidir le:
    - daoine óga
    - an pobal áitiúil
    - sochaí
    - oibrithe deonacha.

Bileog Eolais 3.1

Sainmhíniú ar Obair Óige.

De réir an Achta um Obair Ógra, 2001

Is éard atá i gceist le "hObair Óige" ná clár oideachais pleanáilte a dheartar chun cuidiú le forbairt phearsanta agus shóisialta daoine óga agus í a fheabhsú trína rannpháirtíocht dheonach, agus atá;

(i) comhlántach lena n-oideachas agus lena n-oiliúint fhoirmiúil, acadúil nó ghairme.
(ii) curtha ar fáil go príomha ag eagraíochtaí deonacha oibre óige

Fís CNÓ don Obair Óige

Leagtar amach san Fhís don Obair Óige fís do threo na hoibre óige in Éirinn sna 10 mbliana atá romhainn.
Fís: Go mbeidh rochtain ag gach duine óg atá ina gcónaí in Éirinn ar sheirbhísí oibre óige ardchaighdeáin ag a bhfuil go leor acmhainní, a chomhlíonann a riachtanais sainráite, arna sholáthar ag gairmithe íoctha agus oibrithe deonacha a bhfuil tacaíocht mhaith á tabhairt dóibh. https://www.youth.ie/documents/vision-for-youth-work/

Prionsabail na hOibre Óige

1. Baineann sé go príomha le hoideachas agus forbairt, phearsanta agus shóisialta daoine óga.
2. Braitheann sé ar rannpháirtíocht dheonach daoine óga: níl siad faoi oibleagáid freastal ná páirt a ghlacadh.
3. Mar chuid thábhachtach den tsochaí shibhialta nó mar a thugtar 'saol comhcheangail' air uaireanta (trína dtagann saoránaigh le chéile chun oibriú i gcomhar le chéile chun cuspóirí comhroinnte a bhaint

amach), tá ról na n-eagraíochtaí deonacha, agus na n-oibrithe deonacha aonair, ríthábhachtach don obair óige.

4. Tá an obair óige tiomanta do shábháilteacht agus d'fholláine daoine óga a chinntiú agus a chur chun cinn.
5. Tá daoine óga ina gcomhpháirtithe iomlána agus gníomhacha san obair óige, agus glacann siad páirt fhiúntach i gcinntí a dhéanamh agus i gclár agus i ngníomhaíochtaí a phleanáil agus a chur chun feidhme.
6. Ba cheart go mbeadh sé mar aidhm le hobair óige daoine óga a chumhachtú agus guth a thabhairt dóibh, ina n-aonar agus le chéile, agus ba cheart cearta leanaí agus daoine óga mar shaoránaigh a chosaint agus a chur chun cinn léi (amhail na cinn atá leagtha amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh).
7. Ba cheart go bhféachfaidh le hobair óige oscailteacht agus cuimsitheacht a bhaint amach agus comhionannas a chur chun cinn go gníomhach; níor cheart go mothódh aon duine óg aonair, ná aon ghrúpa daoine óga, go bhfuil siad á n-eisiamh nó go bhfuil beag is fiú á dhéanamh dóibh i gcomhthéacs na hoibre óige.
8. Tá gné phobail agus cuspóir sóisialta ag baint le hobair óige; tá tairbhí inti do dhaoine fásta chomh maith le daoine óga; neartaítear léi dlúthpháirtíocht shóisialta agus cuireann sí le hathrú sóisialta dearfach.
9. Ba chóir don obair óige, mar atá le gach oideachas maith, a bheith dúshlánach agus taitneamhach, a bheith sásúil agus spraíúil, a bheith láidir agus spreagúil, do dhaoine óga agus do dhaoine fásta araon.

(M. Devlin, 'Thinking about Youth Work in Ireland', Comhairle na hEorpa 2017)

Bileog Eolais 3.2

Samplaí de Chuid de na Gníomhaíochtaí agus na Cláir Oibre Óige is Coitianta

- Gníomhaíochtaí fóillíochta agus spóirt agus caitheamh aimsire faoi dhíon/amuigh faoin aer, in éide agus gan éide
- Cláir agus gníomhaíochtaí cruthaitheacha, ealaíonta agus cultúrtha nó teanga-bhunaithe
- Cláir agus gníomhaíochtaí forbartha spioradálta
- Cláir a dheartar do ghrúpaí sonracha daoine óga, lena n-áirítear mná nó fir óga, daoine óga faoi mhíchumas, Taistealaithe óga nó daoine óga i ngrúpaí eitneacha eile, iarrthóirí tearmainn óga, daoine óga LADTAI+
- Gníomhaíochtaí bunaithe ar shaincheisteanna (m.sh. ceartas agus feasacht shóisialta, an comhshaol, oideachas forbartha)
- Gníomhaíochtaí agus cláir a bhaineann le leas agus folláine (cur chun cinn sláinte, caidreamh agus gnéasacht, bainistíocht struis)
- Gníomhaíochtaí agus malartuithe feasachta idirchultúrtha agus idirnáisiúnta
- Cláir agus gníomhaíochtaí a dhíríonn ar theicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide (TFCanna) agus obair óige dhigiteach
- Foghlaim neamhfhoirmiúil trí ghaol, idirghníomhaíocht agus comhrá le hoibrithe óige agus daoine óga eile

(Devlin 2017)

Bileog Eolais 3.3

Na Tairbhí a Bhaineann le hObair Óige

Cuireann obair óige luach le saol gach duine óig, ag cuidiú leo scileanna agus tréithe buana a fhorbairt, agus is féidir léi dul i gcion go háirithe ar shaol daoine óga atá leochaileach nó faoi mhíbhuntáiste, nó a bhfuil an deacracht is mó acu mar gheall ar an gcóras oideachais foirmiúil. Is féidir léi cuidiú le muinín a chothú, deiseanna foghlama nua a sholáthar, eispéiris nua a chur ar fáil agus muintearas a thabhairt do dhaoine óga trí chaidreamh, ceangal agus tacaíocht.

Do Dhaoine Óga

(*) Tá sé cruthaithe le taighde go bhfuil tionchar suntasach ag obair uilíoch don aos óg ar fhorbairt agus ar fhás pearsanta daoine óga. Áirítear leis sin réimsí toraidh amhail méadú ar mhuinín, oscailteacht i leith aiseolais, spreagadh agus forbairt carachtair nó féiniúlachta. Téann sí i gcion ar an méid seo a leanas freisin:

- Scileanna mothúchánacha (m.sh. déileáil le fadhbanna agus rialú mothúchán)
- Scileanna cognaíocha (m.sh. gníomhú pearsanta, réiteach fadhbanna agus cinnteoireacht)
- Scileanna sóisialta (m.sh. cumarsáid, inniúlacht shóisialta agus obair foirne) agus
- Scileanna iompraíochta (m.sh. roghanna dearfacha a dhéanamh agus freagracht a ghlacadh).

Do Phobail

Is éard atá i gceist le hobair óige ná daoine fásta agus daoine óga a oibríonn le chéile, a chothaíonn an spioraid pobail agus a ghlacann ról gníomhach i bhforbairt a bpobal. Is uirlis ríthábhachtach í maidir leis sin trí spásanna,

Do Phobail

tacaíochtaí agus deiseanna a sholáthar do dhaoine óga ó gach cúlra chun cur lena bpobail áitiúla.

Léiríonn taighde go raibh baint ag rannpháirtíocht in obair óige le tairbhí a baineadh amach i dtéarmaí na rannpháirtíochta sibhialta, na seirbhíse pobail, na ceannaireachta agus na hoibre deonaí. Tháinig freagracht fheabhsaithe shóisialta agus eolas feabhsaithe faoi shaincheisteanna i ndáil le comhionannas agus éagsúlacht chun cinn mar thoradh ar rannpháirtíocht in obair óige freisin.

Don tSochaí

Tugann obair óige aghaidh ar fhíorfhadhbanna sóisialta, téann sí i ngleic le míbhuntáiste agus feabhsaíonn sí an saol daonlathach. Fuarthas go dtagann freagracht fheabhsaithe shóisialta agus eolas feabhsaithe faoi shaincheisteanna i ndáil le comhionannas agus éagsúlacht as rannpháirtíocht in obair óige. Go háirithe, tá Obair Óige Dhomhanda in áit lárnach maidir le cur le dul i ngleic le roinnt de na príomh-shaincheisteanna domhanda atá sa domhan inniu, lena n-áirítear:

- Tacú le daonlathas agus cearta an duine, saoránacht, rannpháirtíocht, comhdheiseanna agus guth comhionann
- Cothú síochána agus caoinfhulaingt a chur chun cinn agus radacú a chomhrac
- Ag déileáil le hathrú sóisialta
- Féiniúlacht dhearfach, gníomhú agus neamhspleáchas a neartú
- Seasamh leis an tsochaí shibhialta.

* Brady, B., Silke, C., agus Shaw, A. (2022) A Rapid Review of the Benefits and Outcomes of Universal Youth Work. Gaillimh: Ionad Taighde Leanaí agus Teaghlach EOECNA, Ollscoil na Gaillimhe.

CLEACHTADH
3A

Cleachtadh

Cuspóir na hOibre Óige (Díospóireacht Siúil)

Aidhm an Chleachtaidh

Cuidiú leis na rannpháirtithe a dtuiscint ar chuspóir na hoibre óige a iniúchadh.

Treoracha

Cuireann an t-oiliúnóir trí leathanach i gcoirnéil éagsúla den seomra oiliúna:

- ceann leis an gceannteideal AONTAÍM
- ceann leis an gceannteideal EASAONTAÍM agus
- ceann leis an gceannteideal NÍL A FHIOS AGAM

Insíonn an t-oiliúnóir do na rannpháirtithe go léifidh siad roinnt ráiteas amach faoi chuspóir na hoibre óige agus iarrann sé/sí orthu ansin dul go dtí an coirnéal ábhartha den seomra ag brath ar cad a cheapann siad faoin ráiteas, is é sin, an aontaíonn siad leis, an easaontaíonn siad leis nó nach bhfuil a fhios acu faoi.

I ndiaidh gach ráitis, agus nuair a bheidh a bhfreagra roghnaithe ag na rannpháirtithe, éascaíonn an t-oiliúnóir plé maidir lena gcuid smaointe ar an ráiteas lena mbaineann.

Má tá an cleachtadh seo á dhéanamh agat ar líne, is féidir leat ordóg suas nó síos a úsáid le haghaidh aontú nó easaontú.

Nóta: Ba chóir na rannpháirtithe a chur ar an eolas go mbaineann sé sin lena dtuairimí faoi

Treoracha (ar lean)

chuspóir na hoibre óige, seachas a bheith buartha faoi fhreagraí cearta nó míchearta. Tá an rogha ag na rannpháirtithe freisin a seasamh a athrú le linn an phlé freisin, más mian leo.

Ráitis:

- Is é cuspóir na hoibre óige spás a chur ar fáil do dhaoine óga le bheith ag crochadh amach, gan daoine fásta a bheith 'i gceannas' – Aontaím nó Easaontaím nó Níl a fhios agam
- Obair oideachasúil is ea obair óige agus ní bhaineann sí i gcónaí le spraoi a bheith agat – Aontaím nó Easaontaím nó Níl a fhios agam
- Ba chóir go mbeadh cead ag daoine óga na cinntí go léir i gclub/dtionscadal/seirbhís óige a dhéanamh - Aontaím nó Easaontaím nó Níl a fhios agam
- Tá freagracht ar cheannairí óige tuismitheoirí/caomhnóirí a chur ar an eolas faoi gach saincheist a bhaineann lena leanaí - Aontaím nó Easaontaím nó Níl a fhios agam
- Níor cheart daoine óga a fhágáil amach ó chlub/ghrúpa beag beann ar a n-iompraíocht roimhe seo - Aontaím nó Easaontaím nó Níl a fhios agam
- Is faoin duine óga atá sé go hiomlán cé acu a fhreastalaíonn/nach bhfreastalaíonn sé/sí nó a ghlacann/nach nglacann sé/sí páirt - Aontaím nó Easaontaím nó Níl a fhios agam.

Féadfaidh an t-oiliúnóir an plé sin a úsáid mar dheis chun foghlaim faoin obair óige agus ar a ról mar oibrí deonach agus a dtuiscint orthu sin a neartú, faoi threoir shainmhíniú agus phrionsabal na hoibre óige (Bileog Eolais 3.1 Sainmhíniú agus Prionsabail na hOibre Óige).

CLEACHTADH
3B

Cleachtadh

Ról an Oibrí Dheonaigh in Obair Dheonach

Aidhm an Chleachtaidh

Deis a thabhairt d'oibrithe deonacha iniúchadh a dhéanamh ar an dóigh a dtagann a ról le cuspóir agus prionsabail na hoibre óige.

Tabhair do d'aire gur cheart go mbeadh an cleachtadh ar chur síos ar an ról d'oibrí deonach déanta ag na rannpháirtithe sula ndéanfaidh siad an cleachtadh sin.

Treoracha

Roinneann an t-oiliúnóir na rannpháirtithe ina 3 ghrúpa agus iarrann sé/sí ar gach grúpa ról duine dóibh seo a leanas a ghlacadh:

1. Múinteoir Scoile
2. Cóitseálaí Spóirt
3. Tuismitheoir

Iarrann an t-oiliúnóir ar na rannpháirtithe i ngach grúpa na bealaí a scríobh síos ina bhfuil an ról sin **difriúil** le ról oibrí dheonaigh in obair óige agus smaoineamh ar an méid seo a leanas:

- Cineál an **chaidrimh** idir an duine fásta agus an duine óg (m.sh. bíonn grá ag tuismitheoir dá leanbh agus caitheann an t-oibrí deonach ar bhealach dearfach leis an duine óg)
- **Rún** nó cuspóir an chaidrimh (m.sh. cuireann an múinteoir scoile curaclam foirmiúil ar fáil agus bíonn oibrí deonach ag plé le daoine óga bunaithe ar a leasanna agus ar a riachtanais)

Treoracha (ar lean)

- Na **tairbhí** atá beartaithe don duine óg (m.sh. oibríonn an cóitseálaí spóirt chun leibhéil aclaíochta a fheabhsú agus oibríonn an t-oibrí deonach le daoine óga lena bhforbairt phearsanta agus shóisialta a fheabhsú).

Iarrann an t-oiliúnóir ar na rannpháirtithe ansin plé a dhéanamh ar a bhfuil tugtha faoi deara acu.

Ba chóir d'oiliúnóirí aird a tharraingt ar shaincheisteanna a bhaineann le rannpháirtíocht dheonach daoine óga, an tábhacht a bhaineann le caidreamh agus muinín a chothú, oideachas neamhfhoirmiúil i gcomparáid le hoideachas foirmiúil, poist fhoirmiúla cumhachta agus údaráis agus an tábhacht a bhaineann le teorainneacha cuí a choinneáil ar bun.

D'fhéadfadh an t-oiliúnóir féachaint ar na bileoga eolais seo a leanas:

Bileog Eolais 3.1: Sainmhíniú ar Obair Dheonach agus Prionsabail na hOibre Óige

Bileog Eolais 3.3: Na Buntáistí a Bhaineann le hObair Óige.

CLEACHTADH
3C

Cleachtadh

Torthaí ó Obair Óige

Aidhm an Chleachtaidh

Go mbeidh na rannpháirtithe ábalta na torthaí féideartha ón obair óige do dhaoine óga, dá bpobail agus don tsochaí i gcoitinne a shainaithint.

Treoracha

Roinneann an t-oiliúnóir na rannpháirtithe ina 3 ghrúpa níos lú agus tugann sé ceann de na catagóirí seo a leanas do gach grúpa:

1) daoine óga
2) pobail daoine óga
3) an tsochaí

Iarrtar ar na rannpháirtithe na torthaí a mheasann a siad a bheith ábhartha dá ngrúpa ar leith a shainaithint.

Éascaíonn an t-oiliúnóir aiseolas agus plé, ag féachaint ar na bileoga eolais ábhartha, lena n-áirítear Bileog Eolais 3.3 Na Tairbhí a bhaineann le hObair Óige.

Iarrann an t-oiliúnóir ar na grúpaí beaga ansin na torthaí is mian leo a bhaint amach dóibh féin as bheith páirteach in obair óige a shainaithint, ag baint úsáid as na bileoga oibre thíos.

Acmhainní Úsáideacha

Chun tuilleadh eolais a fháil, féach ar an bhfíseán seo ó Ollscoil Mhá Nuad

YouthWorkAndYou:
https://youtu.be/RzLenfzmIJY

CNÓ: Fís don Obair Óige
https://www.youth.ie/documents/vision-for-youth-work/

Bileog Oibre

TORTHAÍ DO DHAOINE ÓGA ÓNA RANNPHÁIRTÍOCHT IN OBAIR ÓIGE

In bhur n-aonar, nó i ngrúpaí beaga, déan na torthaí féideartha go léir a bhaineann le rannpháirtíocht daoine óga i bpróiseas na hoibre óige a phlé agus a shainaithint agus comhlánaigh an bhileog oibre thíos:

- Pléigh an fáth a bhfuil na torthaí sin tábhachtach do dhaoine óga.
- Pléigh conas is féidir le hoibrithe deonacha tacú le daoine óga chun na torthaí sin a bhaint amach.

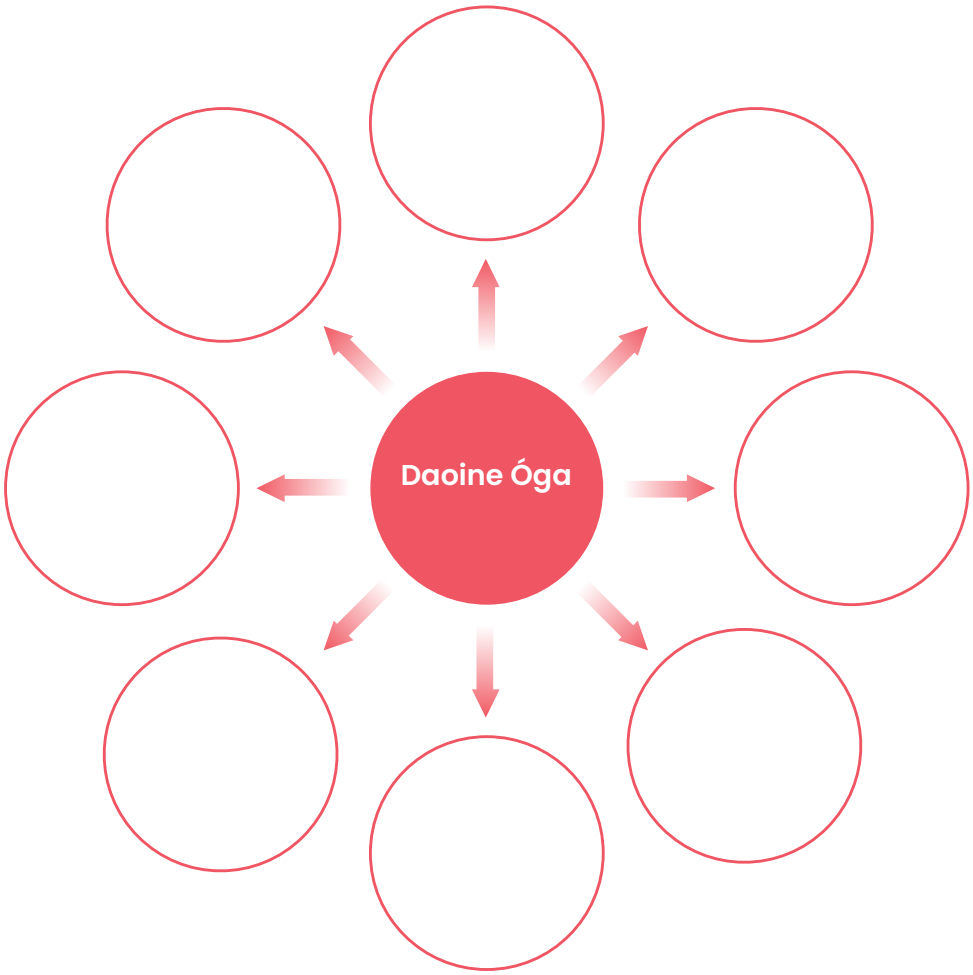

Bileog Oibre

TORTHAÍ DON PHOBAL I GCOITINNE

In bhur n-aonar, nó i ngrúpaí beaga, déan na torthaí féideartha go léir atá ann don phobal i gcoitinne ó rannpháirtíocht daoine óga san eagraíocht sin a phlé agus a shainaithint agus comhlánaigh an bhileog oibre thíos:

- Pléigh an fáth a bhfuil na torthaí sin tábhachtach do phobal i gcoitinne.
- Pléigh conas is féidir leis an bpobal i gcoitinne na torthaí sin a bhaint amach.

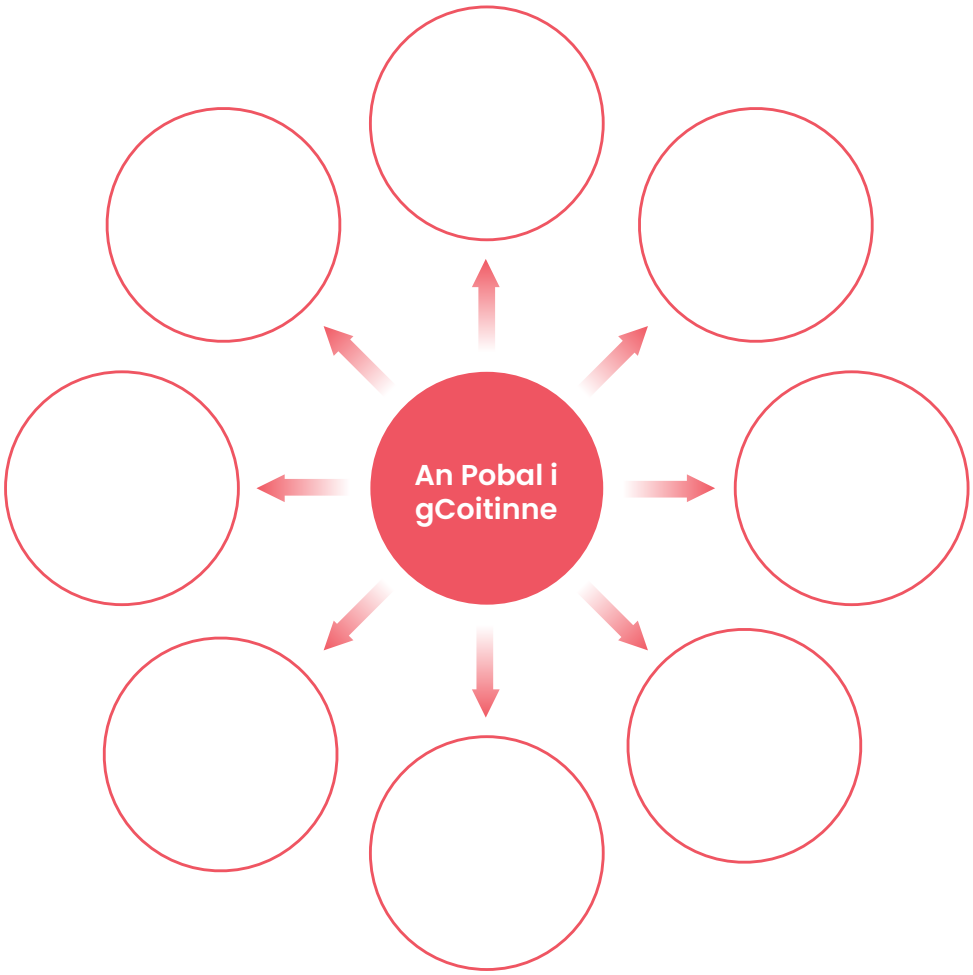

Bileog Oibre

TORTHAÍ DON TSOCHAÍ

In bhur n-aonar, nó i ngrúpaí beaga, déan na torthaí féideartha go léir atá ann don tsochaí, dar leat, ó rannpháirtíocht daoine óga san eagraíocht sin a phlé agus a shainaithint agus comhlánaigh an bhileog oibre thíos:

- Pléigh an fáth a bhfuil na torthaí sin tábhachtach don tsochaí.
- Pléigh conas is féidir na torthaí sin a bhaint amach.

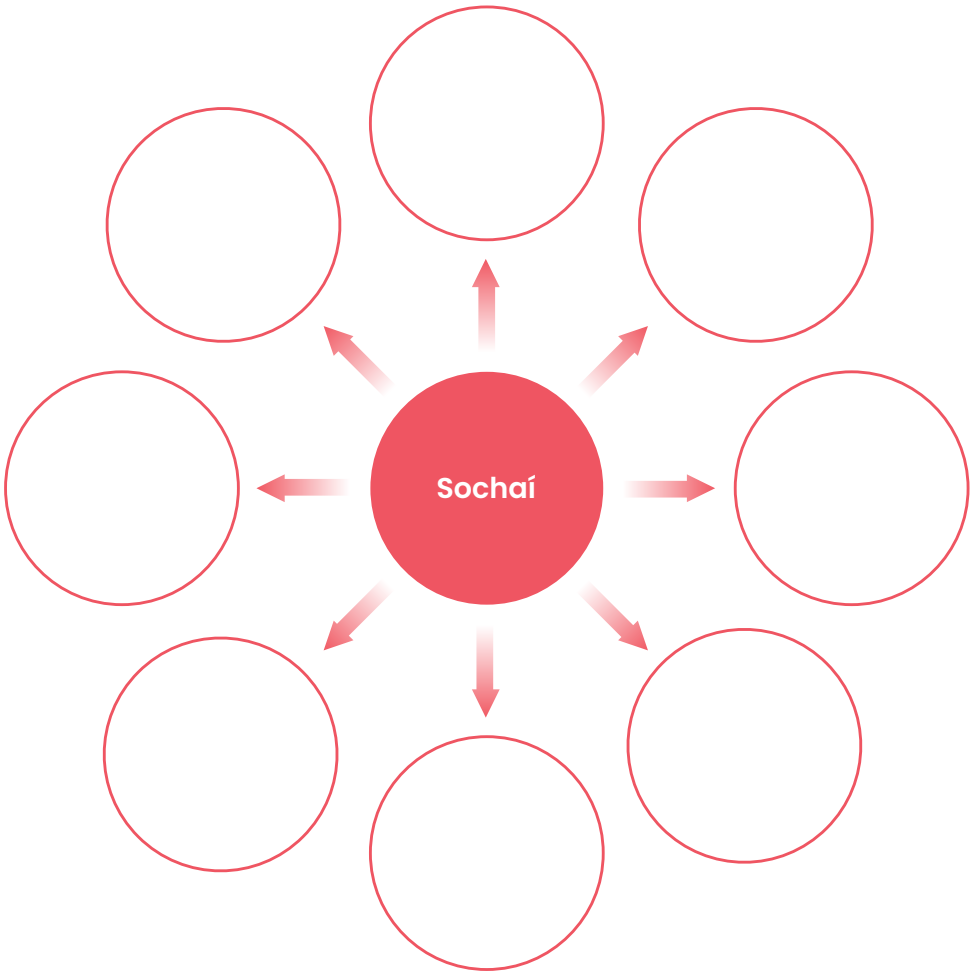

Bileog Oibre

TORTHAÍ D'OIBRITHE DEONACHA ÓNA RANNPHÁIRTÍOCHT IN OBAIR ÓIGE

In bhur n-aonar, nó i ngrúpaí beaga, déan na torthaí féideartha go léir a bhfuil súil agat mar oibrí deonach /cheannaire a bhaint amach as do rannpháirtíocht i bpróiseas na hoibre óige a phlé agus a shainaithint agus comhlánaigh an bhileog oibre thíos:

- Pléigh an fáth a bhfuil na torthaí sin tábhachtach d'oibrithe deonacha/cheannairí.
- Pléigh conas is féidir tacú le hoibrithe deonacha/ceannairí chun na torthaí sin a bhaint amach trína rannpháirtíocht i gcleachtas oibre óige.

